

Az agórák szakmai közössége

Az agórákról sokak számára a görög városok központi tere jut eszébe, ahol minden fontosabb esemény zajlott. Méltán kapták így a magyarországi közművelődési szervezetek csúcshintézményei is ezt a nevet: olyan kulturális központok jöhettek létre, amelyek egy-egy település és térsége központi kulturális tereivé váltak. Kiemelt kulturális beruházként jöhettek létre olyan intézményekként, amelyek a mindenkori társadalmi-kulturális igényekre épülő szakmai kihívásokat kezelik, egy teljesen új közművelődési intézménytípust

jelentenek meg. A Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program legnagyobb beruházásának technikai, adminisztratív és működési feltételei egyesülhettek ezekben a kulturális szakterületen belül.

Az Agóra projekt

Az Agóra projekt keretében folyamatosan átéljük a közös munka élményeit, a személyes találkozások örömeit, amelyek részét képezik ennek a folyamatnak. Azt gondoljuk – és talán az országszerte

működő agórák munkatársai nevében is kijelenthetjük –, hogy ez nemcsak munka, egy új rendszer, új intézménytípus, országos szakmai hálózat kiépítése volt, hanem ennél sokkal több. Egy olyan közösség formálódott, alakult, amely létrejött ennek a projektnek köszönhető.

Immár kilenc év távlatában elmondhatjuk, hogy ugyan a műhelyt a közös célok, a közös feladatok, közös szakmai kihívások hozták létre, de az évek folyamán ebből a szükségszerű együttműködésből egy egymás iránt fele-

lősséggel bíró, bizalomra épített szakmai közösség jött létre, és nem mellékesen barátságok is kialakultak.

Az elmúlt kilenc év mérlegét szeretnénk bemutatni, amelynek első lépcsője az, hogy felvázoljuk, honnan is indultunk. „A kultúra várost épít” volt a jelmondata annak az uniós finanszírozású infrastrukturális programnak (TIOP-1.2.1/08), amelynek felhívásai 2008-ban láttak napvilágot, és amelyek kiemelten olyan megyei jogú városoknak szóltak, amelyek jövőképükben fontos szerepet szántak a kultúra településfejlesztő erejének. A program az *Agóra* nevet kapta, amelynek alappillérei az indikátorokkal alátámasztott tizenkét éves fenntartási kötelezettséget előrevetítő közművelődési tevékenység és az infrastrukturális fejlesztések voltak. Az általános célok között szerepelt egy olyan agóra-konstrukció létrehozása, amely a közművelődési intézményrendszer új elemének kialakítását eredményezi, valamint összekapcsolja a közoktatási és közművelődési rendszereket, javítja az élethosszig tartó tanulás feltételeit, a területi közművelődési tanácsadó szolgálat funkcióihoz szükséges térségi feladatellátást végez, és magas színvonalú kulturális szolgáltatásokat biztosít.

Országos szinten 15 többfunkciós (multifunkcionális) közösségi központ, közművelődési intézmény jött létre, amelyek sajátosan kialakított épített környezetben alkalmassá váltak a közösségi-művelődési, oktatási-felnőttképzési és élményfunkciók integráló ellátására, ezek mentén gazdag kulturális szolgáltatást kínáló működést, szűkebb értelemben a helyi társadalom, bővebben pedig a nemzet és a Kárpát-medencei magyarság kulturális fejlesztését szolgálják.

E program keretében új épületek, építészeti remekművek, magas színvonalú technikai felszereltséggel bíró közösségi terek gazdagít-

ják a működés sokszínűségét, az agorák közösségi tartalmait, kulturális szolgáltatásait. Ahogyan dr. Németh János István, a program akkori minisztériumi szakmai vezetője mondta az agorákról: „*Kell egy hely, ahol jó lenni, ahol lenni érdemes*”.

Az Agóra Műhely

A Nemzeti Művelődési Intézet (a továbbiakban: Művelődési Intézet) szakmai koncepciója nagy hangsúlyt fektet a közművelődési tevékenységek gazdagítására, ennek érdekében a külső erőforrások bevonására, költségvetési pozíciójának javítására. Ilyen új elemként jelent meg a Művelődési Intézet munkájában az Európai Unió társfinanszírozásában megvalósuló pályázati rendszerben való részvétel. A program elengedhetetlen része a közművelődési szakterület 2007–2013-as időszakban elért fejlesztéseinek befolyásolása, mind az infrastrukturális, mind a tartalmi megújulás területein.

A fejlesztések között kiemelkedett az agora program, amely a magyar közművelődés történetében is egyedi kezdeményezés összefoglalója. A műhely valódi civil törekvések eredményeként jött létre, az egyes fejlesztések érdekei szerint, az érdekek mentén erősödő és terebélyesedő közös összefogás szövetségeként.

Ebből a helyzetből kiindulva kezdeményezte a Művelődési Intézet a Kulturális Központok Országos Szövetsége (KKOSZ) stratégiai partnerségét, ennek részeként az Agora Országos Szakmai Műhely (a továbbiakban: Műhely) létrehozását 2013-ban, Kecskeméten. A Műhely munkájában való közreműködés része a Művelődési Intézet hálózatosodást segítő stratégiai programjának, konkrétan a mind tartalmasabb országos jelenlétnek. Az együttműködés során a gyakor-

lati munka szervezője az Intézet Stratégiai és Fejlesztési Főosztályának vezetője, Dr. Németh János István volt 2017-ig.

Az agorák vezetői valamennyien támogatták, és jelenlétükkel hiteltelítették ezt a szándékot. Megfogalmazásuk szerint,

„A Műhely működésével elősegíti:

- az Agora Program (Program) hazai és Európai megismerését;

- a Program létjogosultságának változatos módszerekkel való alátámasztását a fenntartók, a döntéshozók, és a szakmai nyilvánosság előtt;

- az agorákban folyó jó gyakorlatok megosztását;

- a jelentős beruházás számos gondjának, az üzemeltetésből és a fenntarthatóság nehézségeiből adódó gondok megoldását;

- valamint a Művelődési Intézet akkori főigazgatója által szorgalmazott könyv, és elektronikus felület elkészülését.”

A Műhely a megalakulása óta eltelt időszakban kialakította az együttműködés gyakorlatát, a jellemző munkaformákat. Ezek közül a leggyakoribb a rendszeres közös konzultáció, az egyes agorák felkeresése, az ott folyó munka alapos megismerése. Ezekre a találkozókra évi 2-3 alkalommal került sor, az év elején rögzített tematika alapján. Megkezdődött a konzultációk szakosodott-tematikus rendjének a tervezése. Olyan kiemelt, megvitandó kérdések kerültek napirendre, mint az üzemeltetési igazgatók rendszeres találkozója, a programok utaztatása, a közösségi oldalakon történő közös kommunikáció, közös programok, konferenciák szervezése, a közművelődési tanácsadás és szolgáltatás szakmai elemeinek a megtárgyalása, az Agora Program disszeminációjának formái.

Ezekről a kérdésekről folyamatosan beszélni kell, a jó gyakorlatokat és a tapasztalatokat meg kell

osztani egymás között, minden olyan elemet, amely a racionalitást és a költségcsökkentést elősegíti, széles körben alkalmazni kell. Ebben a koordinációban marad kezdeményező a Művelődési Intézet, folyamatosan gondoskodva az Agora-műhely működéséről, a közösség innovációinak hasznosulásáról. A Művelődési Intézet képviselője a Műhely-találkozón azt hangsúlyozta, hogy a folyamatos együttműködés most valóban szakmatörténeti jelentőséggel bír. A Műhely létének alapja az érdekelttség. Amely a közös munka eredményeként a gyakorlatias működéstől kezdve az érdekképviselést át a szimbolikus gesztusokig, valamint az értékek összeadódásáig terjed. Az Agora-műhely az egyik legerősebb szerveződés a Művelődési Intézet hálózati rendszerében. Ez a hálózat tovább építkezik a városi művelődési házak, a települési közművelődési színterek és intézmények, valamint az integrált közösségi szolgáltató központok (IKSZT) együttműködésének szervezésével.

A Műhely érdekelt abban is, hogy az Agora Program hosszútávú eredményes legyen, szolgálja a magyar társadalom gyarapodását, a nemzet összetartozásának erősödését.

Az országos lefedettséget biztosító hálózat 14 agorája Gyulán, 2017-ben stratégiai megállapodást kötött a Művelődési Intézettel. Ennek keretében az Intézet továbbra is koordinálja az Agora Műhely munkáját: így a tematikus műhelymunkákat, a tanulmányi utakat, a tanácskozásokat, illetve biztosítja mindehhez a szükséges feltételeket. A Műhely a Művelődési Intézet átszervezését követően a Szakmafejlesztési Igazgatóságához került, amelynek vezetője dr. Juhász Erika.

A hálózat folyamatosan építkezik a városi művelődési házak, a települési közművelődési színterek és intézmények működésé-

nek fejlesztésének érdekében, de Kárpát-medencei szinten is szerepet vállal a magyar közművelődés nemzetközi kapcsolatainak formálásában, gyarapításában. A Műhely érdekelt abban is, hogy az Agora program hosszú távon eredményes legyen, a közös munka erősítse a közösségi összetartozás élményét.

Az agóra központok küldetése a kulturális alapellátás biztosítása – nemcsak helyi szinten, hanem a térségi településeken is. E tekintetben a tevékenységük kihat a saját városukon túl a megyei településekre is. Az agorák a felnőttképzés és ismeretterjesztés eszközeivel a társadalmi esélyegyenlőség méréséért törekszenek. Kiemelt feladatuk továbbá a közösség-szervező alapszakon és a kulturális mediátor mesterszakon tanuló hallgatók gyakorlati oktatása és számukra egy országos hálózaton belül gyakorlati helyek biztosítása.

Szakmai folyamatok, eredmények az Agóra Műhelyben

Műhelymunkák, tanácskozások

Az agóra tagintézmények vezetői, vezető munkatársai, kollégái és a Nemzeti Művelődési Intézet vezetői évente kétszer találkoznak a közművelődési szakma aktualitásainak megvitatása, szakmafejlesztési programok véleményezése és kezdeményezése céljából. A műhelymunka mindig más-más agorában zajlik, ezáltal a tagszervezetek megismerhetik egymás infrastrukturális lehetőségeit, szakmai innovációit. A közös gondolkodás eredményeként a **kulturális alapellátás** biztosítása érdekében jó példák, jó gyakorlatok kerülnek bemutatásra, szakmai eszmecserek zajlanak, közös projektek körvonalazódnak.

A pandémia egy időre átforgalmazta ezt a műhelymunka-sorozatot, de tartalmi elemeit sikerült megtartani. Az intézményi zárások után havi 1 alkalommal online tanácskozások valósultak meg az agóavezetők és szakmai munkatársak részvételével abból a célból, hogy megvitassák, milyen módszerekkel, jól bevált gyakorlattal tudják segíteni egymás munkáját, valamint térségi partnereik tevékenységét, és a válság okozta kihívásokat milyen módon képesek kezelni.

A pandémiás időszak jelképes lezárásaként, az új időszak nyitányaként kiemelt esemény volt az országos kiállítással és molinókampánnyal indított *agóra* roll-up-kiállítás, amely keretében tizennégy magyarországi agóra részvételével, valamint az akcióhoz kapcsolódó közel ezer közművelődési intézménnyel 2021. május 15-én 10 órától országos közművelődési megnyitó-eseménysorozat valósult meg a Nemzeti Művelődési Intézet közreműködése, koordinációja által. Ekkortól újra elindulhattak a jelenléti műhelymunkák, amelyeket most már váltogatunk az online tanácskozásokkal is, így mind a két munkaforma megmaradt az eszmecsere lehetőségeként az Agóra Műhely tevékenységében.

Határon túli szakmai tanulmányutak

A Nemzeti Művelődési Intézet által generált, és az Agóra Műhely egyik kiemelt programjai között szereplő módszertanában fontos szerepe van a tapasztalati tanulásnak, az úgynevezett látóutaknak. Ezzel az eszközzel évek óta hasznos szakmai tapasztalatokhoz, élményekhez juthatnak a résztvevők: közművelődési szakemberek, településvezetők egyaránt. E kiemelt célhoz kapcsolódik a határon túli jó példák bemutatása,

további szakmai együttműködések generálása, azaz a határon túli kapcsolatok kialakítása és „nemzetköziesítés”. A program keretében újabb elemként gyümölcsöző határon túli szakmai kapcsolatok jöttek létre és sikeresen működnek közös projektekkel, művészeti csoportok tájoltatásával, szakmai támogatással. Az Agóra Műhely eddigi határon túli tanulmányútjai a magyar közösségek felé irányultak Szlovéniában, Szlovákiában, Romániában és Szerbiában. A kárpátaljai magyar közösségekkel történő tapasztalatcsere sajnos a háborús helyzet miatt egyelőre várat magára.

Közös célok érvényesítése, érdekképviselet

Az agórák olyan szolgáltatáscsomagokat is működtetnek, amely révén az egyének tudása gyarapszik, kompetenciáik és felelősségérzetük nő, közösségi aktivitásuk fejlődik. A fórum lehetőséget biztosít a kreatív közösségek együttléteire, összetartozásuk erősítésére, az át- és továbbképzésekre, a humán erőforrás-fejlesztéssel kapcsolatos információk gyűjtésére. Ennek érdekében közös stratégiák megfogalmazása zajlik, amelyek már nemcsak az együttműködő partnerekre, hanem a teljes Kárpát-medencei közművelődésre kihatással lehetnek. A Közművelődés Nemzeti Programjában megfogalmazott célok között megjelenik így a Nemeskürty Program terve, amelynek kidolgozásába az Agóra Műhely tanácskozásain résztvevők is aktívan bekapcsolódtak.

Az agórákban megvalósult programok az energiatakarékos technológiák, a korszerű műszaki-technikai rendszerek beépítésével alkalmasak a költséghatékony és fenntartható működésre. Ennek érdekében a Nemzeti Művelődési Intézet, az Agóra Műhely

és a Kulturális Központok Országos Szövetsége az energiaválságra reagálva szakmai ajánlást fogalmazott meg és tett közzé (elérhető a Nemzeti Művelődési Intézet honlapján: <https://nmi.hu/hirek/kezdolapi/szakmai-ajanlas>), valamint a közművelődési intézmények energiafejlesztési lehetőségeinek bővítése érdekében is tárgyaláson vett részt.

A közművelődés legfontosabb célja olyan művelt emberek alkotta, értékalapú közösségek létrehozása, fejlesztése, kiszolgálása, amelynek hálózatából alakul ki a mi kulturális ökoszisztémánk. Magas társadalmi szervezethez által megteremt a minőségi élet feltételeit. Érzelmi és fizikai biztonságot eredményez és bizalmat ébreszt egymás iránt. Ebben az optimális állapotban minden generáció számára alternatívát kell kínálnunk a siker fogalmának újraértelmezéséhez, a közösséghez tartozás jelentőségének felismeréséhez.

Minden nap újraértelmezzük a kultúránkat. Nemcsak értéket teremtünk, hanem tudatában kell lennünk, hogy a jelen időt, vagyis

a valóságot mi hozzuk létre. Saját valóságunk, gondolataink, tetteink formálják az egyéneket, a településeinket, sőt a nemzet jövőjét.

Minél nehezebb idők jönnek az intézményeinknek, kollektíváinknak, annál több megértést és támaszt kell nyújtani a helyi társadalom számára. Ehhez elengedhetetlen, hogy egymással is még szorosabban fűzzük kapcsolatainkat. A tapasztalataink megosztása, a közös gondolkodás nemcsak számunkra, hanem a fenntartó önkormányzatok, sőt a kormányzat részére is segítséget jelenthet. Rendkívül értékes és hatékony ebben a több irányú kapcsolatrendszerben a közművelődés terén a Nemzeti Művelődési Intézet mentorálása és támogató együttműködése, akár kistéleplési, akár kormányzati szinten.

Úgy gondoljuk, nemcsak az Agóra projekt és az Agóra Műhely volt nagyszerű elgondolás, hanem a jelenünk és jövőnk is közös tettere csábít, sok jóval kecsegtet, ezért érdemes az Agóra Műhely továbbvitelét, a közös gondolkodás fenntartását hosszú távú terveinkben is megjeleníteni.

MOLNÁR LAJOS MILÁN rendezvényszervező, marketingmenedzser, andragógus. Országos fesztiválok, kiállítások szervezője, vállalkozóként 1993-tól üzleti klubot vezetett, majd 2006-tól Budapesten a pénzügyi szférában dolgozott. 2010-től az Aba-Novák Agóra vezetője. Több városi és térségi kezdeményezés fűződik a nevéhez: Agóra Forगतag, Családkutatók Klubja, Csokoládé Fesztivál, Feminális Napok, Séf Randevű, Helyi Termékek Vására. Tagja a Szolnok Jövőéért Alapítvány kuratóriumának. 2019-től a Magyar Közösségépítők Értékszövetsége Egyesület alapító tagja. Közművelődési képzések rendszeres oktatója, szakmai konferenciák előadója. Közművelődési és közösségépítő tevékenysége elismeréseként 2016-ban Magyar Arany Érdemkereszt elismerést, 2019-ben Beke Pál-díjat, 2020-ban Bessenyei György-díjat vehetett át.

FRÓNA KATALIN jelenleg a szolnoki Aba-Novák Agóra Kulturális Központ közművelődési és módszertani tanácsadója. Kiemelt feladata a térség településein folyó szakmai munka segítése, mentorálása, együttműködések generálása, hálózatépítés. Közművelődési képzések rendszeres oktatója, szakmai konferenciák előadója. 2019-től a Magyar Közösségépítők Értékszövetsége Egyesület Látópontok munkacsoport társelnöke, a Látóutak lebonyolításának koordinátora, a Magyar Népművelők Egyesülete felügyelő bizottságának tagja, 2022-től a Martfűi Civil Kerekasztal elnöke. 1991-ben Miniszteri dicséretben – Andrásfalvy Bertalan Művelődési és Közoktatási Minisztertől, 2005-ben Martfű Városért Közművelődési és Művészeti, 2006-ban Lehel László-díjban részesült, 2021-ben Bessenyei György-díjat vehetett át.

EGYÜTT ALKOTNI
ÉS KÖZÖSSÉGBEN LENNI JÓ!

ASzakkör.
TUDÁSUNKKAL KÉZENFOGVA

WEBÁRUHÁZ CSAK EGY KATTINTÁSRA!

◆ Eszközök

◆ Alapanyagok

◆ Kézműves termékek

◆ Egyedi és csomagajánlatok

www.webshop.aszakkor.hu

Szakköri csomagjaink megtalálhatók

ASzakkör.
TUDÁSUNKKAL KÉZENFOGVA

webáruházában

a qr-kódot beolvasva:

Nemzeti Művelődési Intézet

www.nmi.hu

SZARVASNYOMON SZABADEGYETEM ÉLŐ KÖZVETÍTÉSE
A NEMZETI MŰVELŐDÉSI INTÉZET SZÉKHÁZÁBÓL

